ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ

на община Вълчедръм
за мандат 2019-2023 г.

на Иван Христов Барзин – Кмет на община Вълчедръм, област Монтана

В съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 5 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) Кметът на община представя пред общинския съвет програма за управление за срока на мандата в тримесечен срок от полагането на клетвата. Програмата съдържа основните цели, приоритети, дейности, срокове за изпълнение и очакваните резултати. Кметът на община ежегодно в срок до 31 януари представя пред общинския съвет годишен отчет за изпълнението на Програмата за управление.

Местните власти са изправени пред необходимостта в ежедневната си работа да търсят и намират по-добри модели за управление и успешно да ги реализират в добри практики, насочени към повишаване на качеството и достъпността на предоставяните от общините услуги на гражданите. В контекста на тези обстоятелства от особено значение за крайния резултат е органите на местното самоуправление да подобряват и актуализират своите програмни документи, като инструмент за по-голяма ефективност и ефикасност на управлението за постигане целите на организацията.

Настоящата Програма за управление е пряко обвързана с Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 година - водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината.

Съгласно нормативните изисквания на чл. 9, чл. 13 и чл. 23 от Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и в изпълнение на „Методически указания за разработване и прилагане на Общински планове за развитие (ОПР) и Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) за периода 2021-2027 г.”, одобрени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството, всички общини следва да изготвят Общински планове за развитие за новия програмен период.

Общинският план определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината, връзките й с други общини и целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. ОПР служи за идентифициране на проекти, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за местно развитие.

Извършването на подробен анализ и оценка на социално-икономическото развитие на общината е част от същинската работа по разработването на ОПР.

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, инфраструктурната обезпеченост, нуждите и потенциалите за развитие се изготвя за територията на цялата община. Анализът ще отразява в синтезиран вид спецификата на съответната територия, за да може на тази база в стратегическата част да се обоснове предлаганият подход за развитие за периода 2021-2027 г. Като резултат от анализа ще се идентифицират и териториално ще се дефинират конкретните за общината проблеми, ще се направят изводи и ще се посочат тенденциите за развитие на общината, като се отчитат характеристиките на вътрешния й потенциал за развитие.

Аналитичната част на ОПР ще завършва с обобщен SWOT-анализ, като качествен аналитичен и прогностичен метод, дефиниращ действието на вътрешните и външните фактори за развитие на територията и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието.

Общинският план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г. е приет от Общински съвет – Вълчедръм с Решение № 228, Протокол № 31 от 25.10.2013 г.

Планът е разработен с участието на всички заинтересовани страни и партньори, в условията на широка гражданска подкрепа, проведени обществени обсъждания, дискусии и осигуряване на публичност, прозрачност и информация.

Общинският план за развитие (ОПР) е изготвен на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на общината и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие.

Периодът на действие на Общинския план за развитие е 7 години и съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие на област Монтана, Регионалния план за развитие на Северозападния район и с периода на програмиране на помощта от Европейските фондове. Освен хармонизацията на целите и приоритетите в контекста на регионалната политика на ЕС, съответствие е постигнато и по отношение на методите за управление, наблюдение, оценка, а също и при

изготвянето на индикатори за отчитане на постигнатите резултати и въздействие от прилагането на мерките и изпълнението на ОПР.

Документът е съобразен с нормативната и институционална среда за неговото прилагане, изпълнение, наблюдение и оценка. Използването на интегрирания подход за планиране наложи целите и приоритетите на общинския план за развитие като стратегически документ да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове и схеми за развитие на територията на общината.

ОПР обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към общия стремеж за по-висок стандарт и доходи на хората в община Вълчедръм, по-добра жизнена среда и качество на живот.

Общинският план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г. има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия.

Програмно-целевата част на Общинския план за развитие е базирана основно на очакваното въздействие на система от условия и фактори, които ще имат положително, позитивно въздействие върху комплексното развитие на общината.

В това отношение е акцентирано на отчитането на стратегическите измерения на **факторите със стимулиращо влияние**, засягащи:

✓ Развитие на селското стопанство, чрез използване на разполагаемите в общината богати и плодородни земеделски земи и развитие на лека и преработвателна промишленост;

✓ Балансираност и всеобхватност на функции в общината и в административния й център, които увеличават икономическия, административния и обслужващия им потенциал.

Развитието на община Вълчедръм ще изпитва и съпътстващото влияние на **фактори със задържащ характер**.

Такива са:

✓ Липсата на човешки ресурс с необходимото качество като образование и професионални умения и административен капацитет;

✓ Липсата на изградена устойчива бизнес и инвестиционна среда в общината;

✓ Наличието на диспропорция между потребността от публични инвестиции и очакваните възможности за бюджетно осигуряване на средства.

Данните от анализа показват, че община Вълчедръм се нуждае от ускоряване на социално-икономическото си развитие и стимули за преодоляване на демографските проблеми, генериране на растеж, заетост и устойчиво развитие на селското стопанство, като водещ отрасъл на местната икономика.

Общината следва да мобилизира целия си потенциал (природно-ресурсен, човешки и инвестиционен) и така да насочи развитието си, че в максимална степен да оползотвори възможностите за финансиране - национални и европейски.

Необходимо е и прилагане на интегриран подход за развитие на територията. Това означава подходящо съчетаване на политиките и мерките, въздействащи върху икономическия, природно-културния, инфраструктурния и човешкия потенциал.

Потребностите от "коригиращи" и „подкрепящи" публични намеси в развитието на община Вълчедръм са се увеличили през последните години. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2014-2020 г. На тази основа, стратегията за развитие на общината до 2020 г. следва да бъде агресивна по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката, подкрепяща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите и стабилизираща по отношение на желания териториален баланс и протичането на демографските процеси.

Същевременно трябва да се отчете факта, че идентифицираните в социално-икономическия анализ множество проблеми и нужди на територията на общината няма да могат да бъдат решени в рамките на програмния период до 2020 г. Финансовите ресурси и възможности следва да бъдат обвързани и насочени към решаването на най-приоритетните потребности на общината, така че да доведат до значителен социално-икономически ефект.

Визията за развитие отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Вълчедръм. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

Жителите на Вълчедръм искат да имат "работа и по-висок жизнен стандарт", да обитават "добре устроена жизнена среда" и да чувстват "сигурност" за живота си и за бъдещето на децата си. На тази основа е формулирана и **визията** за развитие на общината:

„Община Вълчедръм - привлекателен за живот и работа екологично чист район с развито селско стопанство, икономически растеж и заетост, основани на подходящи инвестиции и ефективно използване на ресурсите за преодоляване на съществуващото социално-икономическо изоставане."

Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичния потенциал на общината, заложен най-вече в нейното стратегическо местоположение на брега на река Дунав, ще бъде повишена заетостта на база плодородната земя и развитие на поливно земеделие, ще бъдат подобрени условията за живот и ще бъде преодоляно социално-икономическото изоставане на района.

За реализиране на визията е необходимо да се работи за:

- ✓ създаване на благоприятна бизнес среда с цел стимулиране на инвестиционната активност за създаване на нови работни места и допълнителни източници на доходи за жителите на община Вълчедръм;
- ✓ технологично и структурно обновяване на икономиката и повишаване на нейната ефективност;

✓ възстановяване и развитие на традиционните селскостопански производства;

✓ развитието на техническата и социалната инфраструктура;

✓ създаване на устойчива жизнена среда, гарантираща здравето, безопасността и удобството на всички граждани и гости на общината.

За изпълнение на тази визия е нужно да се използват възможно най-ефективни, икономически средства и да се насърчава поведение, което води до успешно развитие и хармония между човека и природата. За реализирането на визията ще се разчита на местните ресурси и потенциал, които с помощта на финансовите инструменти на ЕС, ще се превърнат в конкурентни предимства.

Желаният резултат, формулиран във визията на ОПР на Вълчедръм ще спомогне за постигане на визиите за развитие на област Монтана и СЗР, които най-общо целят сближаване – икономическо, социално, териториално и екологично.

Постигането на желаната визия следва да се осъществи чрез определените главна и стратегическа цели, подкрепени от адекватни приоритети, специфични цели и мерки.

Главна цел:

Устойчиво местно развитие, преодоляване на демографската криза и бедността, основани на потенциала за постигане на общ икономически напредък, подобрено качество на живот с високи равнища на заетост и обновена техническа инфраструктура.

Съживяването на района е свързано най-вече с насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал. Необходимо е целенасочено отваряне на пазара за стоки и услуги, като се използват предимствата на гео-стратегическото положение на община Вълчедръм. Осигуряването на достъп до нови пазари, финансови ресурси, европейски фондове, рисков капитал и схеми на финансов инженеринг е решаващ фактор за развитието на предприемачеството, генерирането на растеж и работни места в общината. Необходимо е да се насърчава разкриването на нови предприятия, повишаването на адаптивността на работниците и фирмите и интензифицирането на процеса на създаване на работни места. Тук важно значение ще има балансът между гъвкавост и сигурност на пазара на труда – гъвкавите форми на заетост не трябва да се въвеждат за сметка на ограничаване правата на заетите и сигурността на работното място.

Високото равнище на заетост е важно условие за постигане на по-бърз и траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите. Увеличаването на броя на хората, участващи в пазара на труда, е най-добрият начин за съхраняване на икономическата, социалната и териториалната устойчивост на общината и ще допринесе за преодоляване на демографската криза и бедността. Реализирането на Главната цел следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и трансгранично сътрудничество.

Стратегически цели:

ЦЕЛ 1: Съживяване на местната икономика и създаване на работни места, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в селското стопанство, съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

ЦЕЛ 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, подобряване качеството и стандарта на живот, насърчаване на образованието и социалното включване.

ЦЕЛ 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели ще бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

✓ Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.

✓ Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

✓ Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени четири приоритета за действия, насочени към постигането на специфични цели в различни сфери на развитието на общината.

Всяка специфична цел ще се изпълнява, чрез съвкупност от мерки и дейности, които ще бъдат обобщени в Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. под формата на приоритетни проекти, обезпечени с човешки, финансов, времеви ресурс и съобразени с капацитета и възможностите на Общината.

Приоритети, специфични цели и мерки.

Приоритет 1: Икономическо съживяване и развитие на района, насърчаване на малкия и средния бизнес и инвестициите в селското стопанство, създаване и развитие на публично-частни партньорства.

Специфична цел 1.1: Насърчаване на предприемачеството, инвестициите и трансграничното сътрудничество.

Мярка1.1.1: Стимулиране на местното предприемачество.

Дейности:

- Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;
- Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони;
- Подобряване информираността на бизнеса;
- Повишаване на предприемаческите умения.

Мярка 1.1.2: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие.

Дейности:

- Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства;
- Създаване и поддържане на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори;
- Активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината;
- Развитие на ПЧП;
- Създаване на благоприятни условия и подпомагане на инвеститорите.

Мярка 1.1.3: Стимулиране на сътрудничеството и партньорството.

Дейности:

- Развитие на международното и трансгранично сътрудничество (връзки с побратимени градове, проекти по ТГС с Румъния);
- Развитие на междуобщинско сътрудничество и дейности;
- Съвместни проекти в партньорство с НПО.

Специфична цел 1.2: Развитие на селското стопанство.

Мярка 1.2.1: Разнообразяване на земеделските култури.

Дейности:

- Развитие на зеленчукопроизводство.

Мярка 1.2.2: Развитие на животновъдството.

Дейности:

- Създаване, модернизация и разширяване на животновъдните обекти.

Мярка 1.2.3: Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство.

Дейности:

- Стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери;
- Технологично обновяване на земеделските стопанства;
- Инвестиции в преработка на селскостопанска продукция;
- Подобряване на научно-техническото, информационното, организационното и пазарното обслужване на местните селскостопански производители;

- Насърчаване сдружаването на производителите и кооперирането на участниците във веригата за реализация на земеделски продукти и храни.

<u>Приоритет 2:</u> Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

<u>Специфична цел 2.1:</u> Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места.

Мярка 2.1.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите.

<u>Дейности:</u>

- Подобряване на условията и повишаване безопасността на труда в предприятията;
- Повишаване производителността на труда и доходите.

Мярка 2.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години.

<u>Дейности:</u>

- Наемане на работа на млади хора за чиракуване и стажуване;
- Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование.

Мярка 2.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия.

<u>Дейности:</u>

- Стартиране на самостоятелна стопанска дейност;
- Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес.

Мярка 2.1.4: Стимулиране на трудовата мобилност за увеличаване равнището на заетостта и доходите.

<u>Дейности:</u>

- Осигуряване на обществен транспорт за насърчаване на трудовата мобилност в общината;
- Преференции за транспорт до работното място.

<u>Специфична цел 2.2:</u> Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда.

Мярка 2.2.1: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила.

<u>Дейности:</u>

- Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица;
- Повишаване относителния дял на лицата с висше образование.

Мярка 2.2.2: Превенция на отпадането от пазара на труда.

Дейности:

- Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта;
- Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст.

Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение.

Мярка 2.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда.

Дейности:

- Насърчаване на социалната икономика и социалните предприятия;
- Осигуряване на адаптирани работни места за нуждите на хора с увреждания;
- Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение.

Мярка 2.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот

Дейности:

- Намаляване на бариерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда;
- Повишаване мотивацията на маргинализираните групи за включване в обществения живот.

Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство.

Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата.

Мярка 3.1.1: Ремонт и реконструкция на общински пътища и улични мрежи.

Дейности:

- Рехабилитация на общинска пътна мрежа;
- Реконструкция на централна градска част на гр. Вълчедръм – IV етап;
- Ремонт и благоустрояване на улична мрежа в гр. Вълчедръм;
- Ремонт и благоустрояване на улична мрежа в селата Септемврийци, Златия и Долни Цибър.

Мярка 3.1.2: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура.

Дейности:

- Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ – гр. Вълчедръм;
- Допълнително водоснабдяване и нов сондажен кладенец в гр. Вълчедръм;
- Питейно-битово водоснабдяване на с. Златия;

- Доизграждане на питейно-битово водоснабдяване на с. Долни Цибър;
- Изграждане на пречиствателна станция за питейни води с. Долни Цибър.

Мярка 3.1.3: Предотвратяване и ограничаване на последиците от природни бедствия и аварии.

Дейности:
- Отводнителна система на Цибърската низина – II етап.

Мярка 3.1.4: Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите.

Дейности:
- Осигуряване на широколентов достъп и преодоляване на "цифровата изолация" в слабо населените периферни райони;
- Подобряване качеството и обхвата на мобилните комуникационни услуги.

Мярка 3.1.5: Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ.

Дейности:
- Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради;
- Улично осветление на населени места от община Вълчедръм;
- Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура;
- Енергийна ефективност – саниране и подмяна дограма на сградата на Общинска администрация – Вълчедръм;

Мярка 3.1.6: Комплексно планиране и устройство на територията.

Дейности:
- Разработване на Общ устройствен план на община Вълчедръм;
- Актуализация на кадастралните и регулационни планове на 6 населени места, в т.ч. цифровизация - с. Бъзовец, с. Ботево, с. Септемврийци, с. Мокреш, с. Златия и с. Разград;
- Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение.

Мярка 3.1.7: Благоустрояване и обновяване на населените места.

Дейности:
- Ремонт и обновяване на площади;
- Ремонт и обновяване на сгради на кметства;
- Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих;
- Насърчаване на частните инвестиции за подобряване на жилищната среда.

Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси.

Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии.

Дейности:
- Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и почвите;

- Насърчаване на екосистемните услуги, вкл. Натура 2000 и зелена инфраструктура;

- Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

Мярка 3.2.2: Подобряване управлението на отпадъците.

Дейности:

- Подобряване на съществуващите практики и условия за събиране, транспортиране, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци и рекултивация на замърсени територии;

- Изграждане на площадка за преработка и компостиране на биологични отпадъци (ПЧП);

- Ликвидиране на нерегламентирани сметища в общината;

- Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги.

Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет.

Мярка 4.1: Повишаване на административния и институционален капацитет.

Дейности:

- Повишаване капацитета на общинската администрация и общинския съвет за управление, изпълнение, наблюдение и оценка на планови и стратегически документи;

- Предоставяне на услугите на „едно гише", електронни и изнесени административни услуги.

Мярка 4.1.2: Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията.

Дейности:

- Участие в обучителни семинари и специализирани квалификационни курсове;

- Обмен на опит с чуждестранни общини и въвеждане на добри практики за подобряване на ефективността в работата на служителите.

Мярка 4.1.3: Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията.

Дейности:

- Въвеждане на мерки насочени към засилване на контрола, прозрачността, отчетността и утвърждаване на ефективни механизми за мониторинг;

- Изграждането на нова административна култура, ориентирана към нуждите на обществото, чрез ефективни действия за публичност на административните услуги.

Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование и учене през целия живот.

Мярка 4.2.1: Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование.

Дейности:

- Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии;
- Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отдих и извънкласни форми на обучение;
- Разгръщане на творческите способности на децата и учениците;
- Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск и деца от малцинствени групи;
- Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.

Мярка 4.2.2: Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции.

Дейности:

- Подобряване на образователната инфраструктура, включително въвеждане на мерки за енергийна ефективност и достъпна архитектурна среда;
- Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории и работилници;
- Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детски градини и училища към изискванията за безопасност и функционалност;
- Ремонт и оборудване на детските градини в с. Мокреш, с. Златия и с. Септемврийци.

Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и висококачествени здравни услуги.

Мярка 4.3.1: Подобряване на материално- техническата база в здравеопазването.

Дейности:

- Ремонт и обновяване на здравни служби и медицински кабинети.

Мярка 4.3.2: Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги.

Дейности:

- Повишаване броя на медицинския персонал;
- Подобряване достъпа до стоматологични услуги;
- Осигуряване на мобилност на медицинските услуги.

Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги.

Мярка 4.4.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура.

Дейности:

- Изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увреждания в с. Мокреш;

- Изграждане на Център за почасови интегрирани услуги за социално включване в общността и в домашна среда в община Вълчедръм;

- Изграждане на защитено жилище в с. Златия.

Мярка 4.4.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността.

Дейности:

- Разширяване дейността и капацитета на Домашен социален патронаж;

- Предоставяне на услугите личен асистент, социален асистент и домашен помощник;

- Обществени трапезарии за социално слаби лица.

Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности.

Мярка 4.5.1: Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство.

Дейности:

- Съхраняване, реставрация, консервация и социализиране на културно-историческото наследство.

Мярка 4.5.2: Обновяване, ремонт и оборудване на културни институции.

Дейности:

- Насърчаване развитието на културните институции, чрез обновяване на сградния фонд и доставка на необходимото специализирано оборудване;

- Ремонт, оборудване и обзавеждане на читалищата в с. Златия и с. Мокреш;

- Възстановяване и опазване на религиозните храмове на територията на община Вълчедръм;

- Подобряване на достъпа до културни услуги в адаптирана архитектурна среда.

Мярка 4.5.3: Развитие на художествена самодейност и на културни събития.

Дейности:

- Създаване и популяризиране на иновативни културни събития;

- Насърчаване дейността на самодейните художествени състави;

- Културен обмен с различни културни институции от страната и чужбина.

Мярка 4.5.4: Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура.

Дейности:

- Ремонт и обновяване на стадион в с. Долни Цибър;

- Рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови спортни площадки на открито в община Вълчедръм;

- Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски площадки на открито в община Вълчедръм.

Мярка 4.5.5: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове.

Дейности:

- Създаване на ефективна и систематизирана програма за развитие на физическото възпитание и спорта;
- Подкрепа за развитие на местни спортните клубове и млади спортни таланти;
- Създаване на условия за пълноценно използване на свободното време на младите хора;
- Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора.

Голяма част от проектите, заложени в Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014-2020 г., са изпълнени в мандат 2015-2019 г., затова ще посоча тези, които предстои да се реализират:

№ по ред	**Наименование на проекта**	**Източник на финансиране**	**Стойност на проекта**	**Период на изпълнение**
1.	Изпълнение на строително монтажни работи (СМР) по проект: „Благоустрояване на уличната мрежа в град Вълчедръм и село Долни Цибър, община Вълчедръм” 1. Изпълнение на СМР на улица „В.Левски”, улица „П.Славейков” и улица „Битоля”, гр. Вълчедръм; 2. Изпълнение на СМР на улица 15, с. Долни Цибър	Държавен фонд „Земеделие”	 1 290 482 лв. 745 438 лв.	 2019-2020 г. 2019-2020 г.
2.	„Реконструкция, ремонт и благоустрояване на сградата на ДГ „Калинка“, ведно с прилежащото дворно пространство в с. Септемврийци, община Вълчедръм”	Държавен фонд „Земеделие”	673 892 лв.	2019-2020 г.
3.	„Изпълнение на ремонтно възстановителни дейности на обекти собственост на община Вълчедръм”: 1. Ремонтно възстановителни работи сграда кметство с. Разград.	Общински бюджет	20 000 лв.	2021-2022 г.
4.	Текущ ремонт на общинската и републиканска пътна мрежа	Общински бюджет	120 000 лв.	2020-2023 г.

5.	Текущ ремонт улици в община Вълчедръм	собствени	200 000 лв.	2020-2023 г.
6.	Баластриране на улици в община Вълчедръм	собствени	100 000 лв.	2020-2023 г.
7.	Рехабилитация на водоснабдителна система на град Вълчедръм	Средства от европейския съюз и държавния бюджет	В процес на извършване на пред инвестиционно проучване и проектиране	2021-2022 г.
8.	Разширяване на вътрешна водопроводна мрежа в с. Септемврийци	собствени	32 000 лв.	2020 г.
9.	Допълнително водоснабдяване на с. Разград, с. Златия и с. Долни Цибър 1. Пред инвестиционно проучване 2. Изпълнение на обект ”Допълнително водоснабдяване на с. Разград, с. Златия и с. Долни Цибър”	Средства от европейския съюз и държавния бюджет	В процес на извършване на пред инвестиционно проучване и проектиране	2020-2022 г.
10.	„Благоустрояване на улична мрежа на гр. Вълчедръм, подобект: „Улица "Клокотница" - от ул. „Алабин“ до ул. „Славянска“ от км 0+000 до км 1+602.33”	Държавен бюджет	1 825 080 лв.	2021 г.
11.	Благоустрояване на ул. „Съединение”	Държавен бюджет	594 870 лв.	2020-2021 г.
12.	„Инженеринг (проектиране и строителство) на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци в рамките на проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци за общините Вълчедръм и Якимово“, финансиран от	Оперативна програма „Околна среда 2014-2020”	3 285 654 лв.	2020 г.

	Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.“.			
13.	Текущ ремонт на сградата на Селски здравен участък в с. Септемврийци	Проект „Красива България” и общински бюджет	116 749 лв.	2020
14.	"Благоустрояване на ул. "Александър Стамболийски" в с. Септемврийци”	Средства от европейския съюз и държавния бюджет	1 062 143 лв.	2021-2023 г.

Както всички общини, така и Община Вълчедръм трябва да разчита и на собствения си капацитет и ресурси за финансиране на подготовката на проекти и тяхното съфинансиране при изпълнение. От една страна, това означава, че при съставянето на годишните бюджети е необходимо да се определят приоритетите и да се предвидят средства за разработване и съфинансиране на приоритетните проекти. От друга страна, това налага възприемане на активна позиция от Общината за мобилизиране на ресурси, чрез създаване на партньорства, както с НПО, така и с частни фирми (ПЧП) и/или други общини (междуобщинско сътрудничество) за обединяване на средства, капацитет и ресурси.

Общинските експерти ще наблюдават процеса на изпълнение на отделните мерки, проекти и дейности, заложени в настоящата програма; ще координират работата на отделните институции; ще съдействат за изпълнението на приоритетите и целите, включително при търсене на източници за финансиране и при разработка на конкретни проекти. Те ще анализират изпълнението и ще изготвят предложения за корекции; ще предлагат изменения и допълнения, в съответствие с настъпилите промени.

Прилагането на принципа на партньорство е само по себе си механизъм за повишаване на капацитета на Община Вълчедръм за усвояване на средства. Усвояването на значителни средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове не би било възможно без да се мобилизират усилията на широк кръг от местни партньори, т.е. на цялата общност за развитие, за разработване и предлагане на голям брой висококачествени проекти.

Изпълнението на планираните действия във всяка програма може да изостане от предначертания график и действителните резултати да са различни по време и въздействие от това, което се очаква. Системата за мониторинг и контрол осигурява необходимите инструменти, които позволяват да се определи степента на изпълнение на планираните цели. Тя включва установяване на индикатори, наблюдение на изпълнението, съпоставка на действителното и очакваното изпълнение и предприемане на коригиращи действия, ако се налага. Оценката на изпълнението дава възможност и за оценяване степента на напредъка по реализацията.

Отново искам да подчертая, че през 2020 г. предстои разработването и приемането от Общински съвет – Вълчедръм на Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2021-2027 г. Общинският план за развитие като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие през съответния програмен период. С разработването на Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2020-2027 г. е възможно да се идентифицира необходимост от реализацията на още проекти в изпълнение на очертаните приоритети за общинското управление в периода 2019-2023 г.

За мен като кмет на община Вълчедръм това е шести пореден мандат и с настоящата програма се очертават приоритетите, целите и мерките, които ще бъдат водещи в общинското управление в периода 2019-2023 г. Тя е насочена към подобряване качеството на живот в община Вълчедръм. Доколкото някои от целите са формулирани през мандат 2015–2019 г., а по някои от тях са започнати и действия, Програмата се явява и документ за приемственост и надграждане на постигнатите резултати. Стремежът ми е бил да се създаде програмен документ, съобразен с реалностите и с предвижданията, целите да бъдат изпълними като финансиране и време.

Като всяка програма и настоящата се явява една прогноза, но почиваща на статистически, експертни и управленски заключения. В този смисъл тя е отворена за корекции и допълнения, обусловени от обективни обстоятелства.